

## ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Προστασία του απορρήτου των επιστολών και των λοιπών τρόπων ανταπόκρισης ή επικοινωνίας»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

1. Το άρθρο 19 του Συνταγματος προβλέπει ότι το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Η κατηγορηματική απαγόρευση της παραβίασης του απορρήτου της κάθε είδους ανταπόκρισης ή επικοινωνίας κάμπτεται όταν πρόκειται για λόγους εθνικής ασφαλείας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Και πάλι όμως με εγγυήσεις που καθορίζει ο νόμος και με ευθύνη της δικαστικής αρχής.

2. Η πρόταση νόμου που εισηγούμαστε προς ψήφιση στη Βουλή αποσκοπεί στη θεσμοθέτηση των εγγυήσεων εκείνων που θα διασφαλίζουν, όπως προβλέπει το Σύνταγμα, με την ευθύνη της δικαστικής αρχής, ότι αποκλειστικά και μόνο για πραγματικούς λόγους εθνικής ασφάλειας και για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων θα είναι δυνατό να αίρεται η συνταγματική προστασία του απορρήτου. Η πρόταση νόμου αντιμετωπίζει ένα σοβαρότατο πρόβλημα που επανειλημμένα έχει προκύψει, τη συστηματική δηλαδή παραβίαση του τηλεφωνικού απορρήτου πολιτών, πολιτικών και κοινωνικών παραγόντων και πολιτικών κομμάτων, και μάλιστα από κρατικές υπηρεσίες.

3. Με την πρόταση νόμου τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι διατάξεις του σχεδίου νόμου «Δικαστικές εγγυήσεις για την επιβολή περιορισμών στο απόρρητο των επιστολών και των λοιπών τρόπων ανταπόκρισης ή επικοινωνίας» της 9ης Νοεμβρίου 1987, το οποίο είχε κατατεθεί στη Βουλή, χωρίς τελικά να ψηφισθεί.

4. Η πρόταση νόμου που εισηγούμαστε υιοθετεί πολλές διατάξεις του παραπάνω νομοσχεδίου, εισάγει όμως δύο σοβαρές ρυθμίσεις:

α) Στο άρθρο 2 περιορίζονται τα κακουρήματα για τα οποία προβλέπεται δυνατότητα επιβολής περιορισμού στο απόρρητο, κύρια σε εκείνα που προσβάλλουν το πολίτευμα και αυτά που συνιστούν προδοσία της χώρας. Με τη ρύθμιση αυτή αποκλείεται η επέκταση επιβολής περιορισμών σε μεγάλο αριθμό κακουρημάτων που προσβάλλουν ατομικά κυρίως έννομα αγαθά. Εκτιμάμε ότι η υπάρχουσα νομοθεσία του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου καθώς και οι μηχανισμοί της Πολιτείας για τη δίωξη των κοινών κακουρημάτων μπορούν να εξασφαλίσουν σε ικανοποιητικό βαθμό την ανακάλυψη και ποινική καταστολή τους. Έτσι μειώνεται και ο κίνδυνος κατάχρησης, ενδεχομένως, της δυνατότητας άρσης του απορρήτου και συγχρόνως επαφίεται η διαδικασία διακρίβωσης των εξαιρούμενων κακουρημάτων στην άσκηση της ευρύτερης πολιτικής κατά του εγκλήματος εκ μέρους της Πολιτείας.

β) Με το άρθρο 4 συστήνεται ειδική επιτροπή ελέγχου, που αποτελείται από εκπροσώπους των πέντε μεγαλύτερων κομμάτων της Βουλής, η οποία θα ελέγχει τις υποβαλλόμενες αιτήσεις για άρση του απορρήτου και, αν έχει αντιρρήσεις, θα τις υποβάλλει στο αρμόδιο για την άρση δικαστικό όργανο. Η θεσμοθέτηση προληπτικού ελέγχου αποτελεί ουσιαστική καινοτομία που ενισχύει αποφασιστικά την προστασία του απορρήτου και ελαχιστοποιεί τις δυνατότητες παράνομης προσβολής του.

Η ψήφιση αυτής της πρότασης νόμου καλύπτει ένα σημαντικό νομοθετικό κενό και υλοποιεί τη διάταξη του άρθρου 19 του Συνταγματος.

Αθήνα 3 Οκτωβρίου 1990

Οι προτείνοντες βουλευτές

Δημήτρης Ανδρουλάκης  
Φώτης Κουβέλης  
Νίκος Κωνσταντόπουλος  
Παναγιώτης Σκοτινιώτης

Αντώνης Σκυλλάκος  
Αλέξης Σεβαστάκης  
Ανδρέας Λεντάκης  
Παναγιώτης Κοσιώνης

## ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Προστασία του απορρήτου των επιστολών και των λοιπών τρόπων ανταπόκρισης ή επικοινωνίας

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

1. Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο, ως προς το περιεχόμενο και κάθε σχετικό με αυτές στοιχείο.

2. Περιορισμοί στο απόρρητο επιβάλλονται μόνο από τη δικαστική αρχή στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος αυτός και σύμφωνα με τη διαγραφόμενη σ' αυτόν διαδικασία.

3. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού τα ταχυδρομικά δέματα, οι ταχυδρομικές επιταγές και τα έγγραφα που έχουν σχέση με τις συναλλαγές του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου.

Άρθρο 2

Περιπτώσεις επιβολής περιορισμών

Η επιβολή περιορισμών στο απόρρητο του άρθρου 1 επιτρέπεται μόνο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Ιδιαίτερος σοβαρά εγκλήματα για την εφαρμογή του παρόντος είναι τα ακόλουθα:

α) Τα κακουρήματα που προβλέπονται από τα άρθρα 134, 135 παρ. 1 και 2, 135Α, 137Α, 137Β, 139, 140, 143, 144, 146, 148 παρ.2, 150, 151, 157 παρ.1, 170 παρ.1, 207, 264 περ.Β & Γ, 265, 275 περ. Β του Ποινικού Κώδικα.

β) Τα πλημμελήματα που προβλέπονται από τα άρθρα 135 παρ. 3, 141, 142, 145, 147, 148 παρ.1, 149, 170 παρ.2, 187, 195, 207, 209, 211, 264, 265, 275, 281, 342, 343, 349 του Ποινικού Κώδικα.

γ) Τα κακουρήματα που προβλέπονται από τα άρθρα 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 50, 51, 53, 54, 55, 63, 64 και 65 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

δ) Τα πλημμελήματα που προβλέπονται από τα άρθρα 36, 37, 93 και 96 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

ε) Τα πλημμελήματα που προβλέπονται από τους παρακάτω ειδικούς νόμους:

αα) Το άρθρο 13 παρ.1 και 2 του ν.495/1976.

ββ) Τα άρθρα 5, 6, 7, 8 του ν.1729/1987 (ΦΕΚ 144).

γγ) Τα άρθρα 20, 46, 49 και 58 του π.δ. της 9/24 Αυγούστου 1932 (ΦΕΚ 275) περί κωδικοποίησης του ν.5351 «περί αρχαιοτήτων».

δδ) Τα άρθρα 1 και 2 του α.ν. 710/1945 περί προστασίας του εθνικού νομίσματος.

εε) Τα άρθρα 89, 90 και 93 του ν.1165/1968 περί Τελωνειακού Κώδικα.

3. Η επιβολή περιορισμών εξαρτάται πάντοτε από την κρίση της δικαστικής αρχής, η οποία εκτιμά σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τη βαρύτητα της πράξης και τις ιδιαίτερες συνθήκες τέλεσής της.

Άρθρο 3

Αιτούσα αρχή

Αν πρόκειται για ιδιαίτερος σοβαρά εγκλήματα, την αίτηση επιβολής περιορισμών στο απόρρητο υποβάλλουν ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου, στην περιφέρεια του οποίου ενεργείται τακτική ανάκριση ή προανάκριση ή στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να επιβληθεί ο περιορισμός, εφ' όσον δεν είναι ο ίδιος αρμόδιος ν' αποφανθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, καθώς και οι ανακριτικοί υπάλληλοι που ενεργούν προανάκριση. Αν πρόκειται για θέματα που ανάγονται στην εθνική ασφάλεια, την αίτηση υποβάλλουν ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών καθώς και οι αρμόδιες για τα θέματα αυτά κρατικές αρχές, οι οποίες ορίζονται με απόφαση του Πρωθυπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.